

Београд
21. април 2021

1. На судским изборима одржаним 7.12.2020. године изабрано је пет нових чланова Високог савета судства из реда судија, међу којима је и судија Снежана Бјелогрић, председница Друштва судија Србије¹. Новоизабрани чланови ВСС-а ступили су на дужност на седници одржаној 6.4.2021. године.
2. Том приликом, иако неформално, поставило се питање чланства у струковном удружењу, односно органима удружења, и истовремено вршење функције изборног члана ВСС-а. Штавише, један новоизабрани члан ВСС из реда судија иступио је из чланства у Друштву судија Србије, позивајући и остале чланове ВСС који су чланови Друштва судија Србије и других судијских удружења не само да дају оставке на функцију у удружењу, већ и да из удружења иступе. О наводној неспојивости чланства у Високом савету судства и удружењу судија наставља се полемика и у медијима.
3. На заједничкој седници својих органа одржаној 9.4.2021. године, Друштво судија Србије разматрало је покренуто питање спојивости чланства у Високом савету судства са чланством у струковном удружењу и органима струковног удружења судија и усвојило следеће:

ЗАКЉУЧКЕ

I Високи савет судства

4. Судије у Србији су се још 2002. године избориле за институцију савета судства (тадашњи назив Високи савет правосуђа) као тела које гарантује и обезбеђује независности и самосталност судова и судија, а који принципи представљају право грађана сваке државе.
5. *У системима у којима државна власт почива на принципима поделе власти на законодавну, извршну и судску, за независност судске власти судски савети се сматрају драгоценим. Савет у мешовитом саставу „снаја“ грађане и судство и*

¹ Друштво судија Србије је добровољно, струковно, невладино и недобитно удружење, основано 1997. године, регистровано 2001. године на неодређено време ради остваривања циљева у области владавине права – члан 1. Статута Друштва судија Србије. Друштво судија има 1.120 чланова судија и судија у пензији. Иначе, у Републици Србији је одређено 3.038 судијских места, од ког броја је попуњено 2.652, а ефективно у судовима поступа 2.570 судија ([Годишњи извештај о раду ВКС за 2020. годину](#)).

раздваја „судску“ од друге две гране власти (законодавне и извршне), штитећи је од непримереног утицаја, који би довео у питање независност судске власти и непристрасност судије, а тиме грађанима угрозио право на правично суђење.²

6. Високи савет судства је постао уставна категорија доношењем важећег Устава од 2006. године. Према садашњем уставном решењу³ Високи савет судства је независан и самосталан орган који обезбеђује и гарантује независност и самосталност судова и судија. Он има 11 чланова, које све бира Народна скупштина и то шест чланова – судија из реда оних који су добили највише гласова на судским изборима, једног професора кога предложе декани правних факултета и једног адвоката кога предложи Адвокатска комора Србије. Преостала три члана су чланови по положају - председник Врховног касационог суда, министар правде и председник Скупштинског одбора за правосуђе.
7. Високи савет судства је, поред тога што је почетком априла ове године почео са радом у четвртом сазиву, и даље институција у развоју. Још увек ни све судије, а нарочито грађани, не схватају тачно шта је Високи савет судства и какав је његов значај за судије, правну државу и, пре свега, за грађане.

II Удружење судија

8. Професионало удруживање је једна од важних карактеристика и један од стубова интегритета професије. Професионална удружења одражавају циљеве којима конкретне професије теже, преданост професионалном раду и примени етике професије. Припадници ових удружења се окупљају у циљу унапређења професије и професионалног рада у складу са стандардима професије, као и размене професионалних знања, а постојање етичких правила у оквиру професионалних удружења шаље поруку друштвеној јавности да чланови тог удружења своје професионалне активности обављају у јавном интересу. Оваква удружења имају задатак да штите припаднике професије као и да указују на њихова непрофесионална понашања, без обзира на чињеницу да ли су у питању њихови чланови или не, све у циљу заштите и јачања угледа целокупне професије, као основног разлога свог постојања. Наведена својства разликују професионална удружења од других врста удружења или интересних група. Циљеви тих других врста удружења или интересних група могу бити и остварење интереса појединаца и група. Остварење таквих интереса може бити и дозвољено у демократском друштву. Међутим, у појединим случајевима такви интереси могу се показати и непримерним и неприхватљивим када се

² Д. Бољевић „Шта је Високи савет судства и зашто је он важан?“

³ Члан 153. Устава РС.

они односе на прибављање незаслужене личне користи за појединца или за одређену интересну групу, или када је сврха таквих удружења или интересних група мимикрија демократије (ГОНГО удружења).

9. Судије у Србији избориле су се пре четврт века и за своје право да се струковно организују оснивањем Друштва судија Србије 1997. године. Тиме је Друштво судија Србије прокрчилио пут и осталим судијама да оснивају и друга судијска удружења.
10. Друштво судија Србије је основано у складу са наведеним нормама и представља непрофитабилно, професионално удружење које не врши јавна овлашћења, а чији су циљеви:
 - изградња правне државе и владавине права,
 - афирмација права као струке и науке,
 - успостављање независног и самосталног положаја судија и судства,
 - заштита достојанства и подизање угледа судија и судијског позива,
 - побољшање материјалног положаја судија,
 - унапређење прописа о организацији и раду судства
 - и стручно усавршавање судија.⁴
11. Друштво судија Србије је, у циљу што бољег, квалитетнијег, ефективнијег и транспарентнијег правосуђа, одмах по оснивању усвојило Етички кодекс (касније и Стандарде судијске етике) и основало Етички савет, 2001. године основало Правосудни центар, претечу данашње Правосудне академије (са Владом Републике Србије) и затим упорно и доследно заговарало и залагало се, конкретним предлозима, за увођење институције Високог савета судства, за системе почетне и сталне обуке судија, вредновања рада судија, дисциплинске одговорности судија, што је све преточено у законе.
12. Питање да ли је спојиво чланство у Високом савету судства са чланством у струковном удружењу или у органу струковног удружења судија сасвим је легитимно. Штавише, ако то питање поставља судија, онда је разумљиво да и грађани могу бити запитани о истом. Стога, та дилема заслужује анализу и разјашњење, а судије и грађани одговор на то питање.
13. Након анализе правног оквира у Републици Србији и правних тековина које се односе на Високи савет судства (Мишљење број 10/2007 Консултативног већа европских судија „О судским саветима у служби друштва“) и на судијска удружења (Мишљење број 23 Консултативног већа европских судија „Улога удружења судија у подршци независности судства“), Друштво судија је закључило:

⁴ Члан 1. [Статута Друштва судија Србије](#).

III Чланство у Високом савету судства спојиво је
са чланством у удружењу и у органима удружења судија

14. Ово стога јер судијама није забрањено да формирају струковно удружење и да буду чланови струковног удружења. Напротив, Устав Републике Србије⁵ јемчи слободу синдикалног и сваког другог удруживања, као и право да се остане изван сваког удружења, док Закон о судијама⁶, Етички кодекс⁷, који је донео ВСС, као и међународни стандарди судијама изричито гарантују право на слободу удруживања и струковног деловања у циљу заштите независности и подизања угледа судијске професије.
15. Друго, према дефинисаним циљевима, а како је то констатовало и Консултативно веће европских судија⁸, *иако се улоге и задаци струковних удружења судија и Савета судства разликују, заједничка потпора интереса и једних и других је независност судства, па се удружењима судија мора дозволити да предлажу кандидате који су судије.*⁹ С обзиром да су неке судије чланови професионалних удружења, а неке то нису, и једнима и другима треба омогућити да предлажу кандидате за Савет судства, јер чланство у удружењу не би требало да има утицаја на каријеру судија, ни као предност ни као мана. У сваком случају ускраћивање слободе члановима удружења судија да постану чланови Савета судства би представљало дискриминацију ових судија.¹⁰
16. Треће, у претходним сазивима Високог савета судства су функцију изборних чланова вршили чланови Друштва судија Србије, конкретно у претходном сазиву три члана – судија Драгомир Милојевић, као председник Врховног касационог суда и уједно председник Високог савета судства, и два изборна члана, судије Бранислава Горавица и Саво Ђурђић и никада се њихово чланство у професионалном удружењу није поставило као спорно.
17. Четврто, питање неспојивости функција везано је за обављање две или више јавних функција, а функција председника Друштва судија Србије није јавна функција. Друштво судија је само удружење грађана чији су чланови судије, а председник Друштва је „први међу једнакима“ у том удружењу и обавља све

⁵ Члан 55. [Устава РС](#).

⁶ Члан 7. [Закона о судијама](#).

⁷ Тачка 6. [Етичког кодекса](#), *Службени гласник РС*, бр 96/2010.

⁸ Консултативно веће европских судија је консултативно тело Савета Европе које усваја мишљења о питањима која се односе на правосуђе, и на тај начин формулише европске правне стандарде.

⁹ Мишљење Консултативног већа европских судија бр.10 [Савет судства у служби друштва](#).

¹⁰ Мишљење Консултативног већа европских судија бр. 23 [Улога удружења судија у подршци независности судства](#).

послове као и сваки други члан Друштва уз техничку обавезу заступања и представљања овог удружења.

18. Коначно, Снежана Бјелогрлић, председница Друштва судија Србије, је у својој радној биографији, која је достављена Високом савету судства уз кандидациону пријаву и јавно објављена на сајту Високог савета судства, као и у току читаве кампање представљања бирачком телу, била изричита у томе да је члан Друштва судија Србије од 2001. године и председник тог удружења од 2019. године. Овакву њену кандидатуру потврдила је Изборна комисија Високог савета судства без икаквих примедби. На судским изборима од 7.12.2020. године она је добила највећи број гласова у историји судијских избора у бази основних и прекршајних судова. Ова изборна база је уједно и најбројнија – чини је 1.450 од 2.269 судија са правом гласа, а за функцију два изборна члана Високог савета судства кандидовало се чак 16 судија из ове базе. Као такву, Високи савет судства ју је предложио Народној скупштини за избор изборног члана Високог савета судства, образлажући да у изборном процесу није било никаквих примедби. Народним посланицима су у материјалу за седницу достављене биографије и подаци о свим предложеним кандидатима, и они су, на седници Народне скупштине одржаној 23.12.2020. године, изабрали све предложене кандидате из реда судија, укључујући и троје судија који су чланови струковног удружења, након чега је одлука објављена у Службеном гласнику. Дакле, податак о чланству и статусу у Друштву судија је био познат и јавно доступан свим органима који су спроводили изборну процедуру, као и целој изборној бази.
19. Зато је јасно да између Високог савета судства и Друштва судија Србије не постоји однос зависности или други однос који угрожава или би могао да угрози непристрасност или углед изборног члана, јер све одлуке Високи савет судства треба да доноси у складу са Уставом, законом, својим подзаконским актима, Етичким кодексом Високог савета судства, а када су у питању изборни чланови из реда судија и у складу са Етичким кодексом судија. Својим одлукама Високи савет судства треба да обезбеди и гарантује независност и самосталност судова и судија, као и поверење судија и јавности у овај орган судске управе. Управо су то вредности за које се Друштво судија Србије упорно, принципијелно и доследно залаже већ 24 године.
20. Дакле, нема никакве сумње, нити иједне препреке, да изборни чланови Високог савета судства буду чланови струковног удружења или његовог органа, а самим тим и да представник струковног удружења обавља функцију изборног члана Високог савета судства.